

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 15. september 2025

Sak 2025/177 - PALKO & Co - org.nr. 923 314 873 - klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, medlem Renate Kristiansen og varamedlem Dagrun Y. Haider

Sakens bakgrunn

- (1) PALKO & Co (heretter «klager») søkte 13. august 2024 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2023. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 30 354 kroner etter dokumentert modell.
- (2) Lotteritilsynet avsto søknaden 17. desember 2024, med den begrunnelse at foreningen fremstår som en lukket organisasjon. Det vises til at for å bli personlig medlem med demokratiske rettigheter i foreningen, må et flertall i styret bestemme at vedkommende skal inviteres til å bli medlem av styret. Tilsynet vurderer at kravet om styreinvitasjon for å bli personlig medlem ikke har en naturlig sammenheng med klagers formål og virksomhet. Videre bemerker tilsynet at når det utelukkende er styremedlemmene som har demokratiske rettigheter, fremstår foreningen som udemokratisk. Tilsynet viser i tillegg til at det er en klar kobling mellom daglig leders profesjon som utøvende og undervisende musiker, og enkeltpersonsforetaket Kulturbruk 44/4. På dette grunnlag vurderte tilsynet det slik at foreningens virksomhet kommer næringsinteresser til gode.
- (3) Klager påklaget vedtaket 2. januar 2025. Klager anfører at organisasjonen drives på frivillig basis, og at vedtektene er utformet så godt som mulig i samsvar med foreningens formål og maler for frivillige organisasjoner. Det fremheves at aktivitetene er åpne for allmennheten, at deltakelse skjer frivillig og uten noen form for anbefaling, at det ikke utbetales økonomisk fortjeneste, og at styret består av tre personer som har opprettet en ideell organisasjon.
- (4) Klager erkjenner at organisasjonen muligens har misforstått kravene til medlemskap og ikke har vært oppmerksomme på definisjonen av en demokratisk forening. Det fremheves imidlertid at foreningens formål fremgår klart av vedtektene, og at arrangementene er åpne for publikum. Det vises til at vedtektene og stiftelsesdokumentet datert 11. juni 2019 skiller mellom personlige medlemmer, som betaler kontingent og har full stemmerett, og støttemedlemmer, som fungerer som minisponsorer av prosjektene. Ifølge vedtektene er alle personlige medlemmer valgbare til tillitsverv og har én stemme hver ved årsmøtet. Det er videre åpnet for at støttemedlemmer kan fremme ønske om å delta i styret. Klager anfører at dette viser at intensjonen er, og alltid har vært, å fungere som en frivillig forening. Det vises videre til at andre konsertarrangører i Stavanger har mottatt kompensasjon for 2023, uten at det på deres hjemmesider eller ved opprettelsen av

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

medlemskap er informert om at medlemskapet er demokratisk med rett til å stemme og påvirke hvem som skal sitte i styret. Klager anfører videre at foreningen kun ivaretar ideelle interesser, og at virksomheten ikke kommer næringsinteresser til gode. Det redegjøres også for samarbeidet med Kulturbruk 44/4.

- (5) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 31. januar 2025 til Lotterinemnda for behandling. I innstillingen opprettholder tilsynet sine vurderinger fra vedtaket. I tillegg vises det til at virksomheten kommer styreleders private interesser til gode.
- (6) Klager sendte i e-post 4. februar 2025 supplerende merknader til Lotteritilsynets innstilling til Lotterinemnda. I e-post 5. februar 2025 oversendte foreningen også årsregnskapet for 2024. Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

- (7) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).
- (8) Det følger av forskriften § 3 første ledd bokstav a at demokratiske ikke-økonomiske foreninger kan få merverdiavgiftskompensasjon.
- (9) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (10) PALKO & Co sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 17. desember 2024 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2023.
- (11) Lotterinemnda legger til grunn at foreningen er ikke-økonomisk, jf. forskriften § 3 første ledd bokstav a. Spørsmålet for nemnda er om organisasjonen er en demokratisk forening etter forskriften § 3 første ledd bokstav a.
- (12) Ordlyden i første ledd bokstav a gir ikke noen konkret anvisning på hvilke krav som stilles for at en forening skal anses som demokratisk. Det må legges til grunn at ordlyden tilsier at foreningen og styreformen må basere seg på grunnleggende demokratiske prinsipper som for eksempel stemmerett og flertallsstyre.
- (13) I Lotterinemndas avgjørelse i sak 2012/63 uttalte nemnda at en ved vurderingen av om en forening er demokratisk, kan ta «utgangspunkt i foreningens styreform og/eller i dens åpenhet (tilgang for medlemmer)». Nemnda la videre til grunn at det i den konkrete saken var mest nærliggende å knytte begrepet «demokratisk» opp mot foreningens styreform. Tilsvarende ble blant annet lagt til grunn i sak 2022/592, der nemnda i forlengelsen av dette viste til at en naturlig forståelse av begrepet «demokratisk» innebærer at medlemmene «må ha grunnleggende medlemsrettigheter, som å kunne fremme saker for årsmøtet, delta på årsmøtet, stemme på årsmøtet, stille til valg som styremedlem og lignende».

- (14) Spørsmålet om hva som ligger i at en forening er demokratisk er videre omtalt i juridisk teori. I Woxholth, Foreningsrett – med samvirkeloven, 2008, 3. utgave, s. 129 står det følgende:
- «Hva som menes med «visse demokratiske idealer», må til dels være opp til mer subjektive preferanser. For egen del sikter jeg med dette for det første til om medlemmene kan påvirke foreningens virksomhet gjennom møte-, tale- og stemmerett på generalforsamlingen, for det annet om det gjelder visse skranker for styrets og administrasjonens kompetanse, for det tredje om ledelsen velges av og blant medlemmene, for det fjerde om medlemskap i foreningen er åpent for enhver; også kvinner, og endelig om det må oppstilles visse krav om at foreningen har et utbygd kontrollapparat for å sikre den praktiske gjennomføringen av de demokratiske idealet som måtte gjelde.»
- (15) Lotterinemnda legger til grunn at det med grunnlag i forskriften § 3 første ledd bokstav a, tidligere praksis fra nemnda og juridisk teori, må tas utgangspunkt i foreningens interne organisering i vurderingen av om en forening er demokratisk. Det avgjørende er om foreningen har en demokratisk oppbygging, herunder en demokratisk styrings- og beslutningsstruktur som sikrer medlemmenes innflytelse på virksomheten. Det blir dermed sentralt for vurderingen om medlemmene blant annet har møte- og stemmerett på årsmøte, kan fremme saker for årsmøtet, stille til valg som styremedlem og kan stemme ved valg av styre og tillitsverv. Dette er lagt til grunn i Lotterinemndas avgjørelse i sak 2024/361.
- (16) Klager anfører at foreningen er åpen, og viser til at organisasjonen muligens har misforstått kravene til medlemskap og ikke har vært oppmerksomme på definisjonen av demokratisk forening. Ifølge klager har det ikke vært intensjonen å være en udemokratisk eller lukket forening.
- (17) Ved vurderingen av om foreningen er demokratisk, tar Lotterinemnda utgangspunkt i vedtektene, ettersom det er vedtektene som setter rammer og er styrende for organisasjonens virksomhet. Klager må selv sørge for at vedtektene gir et riktig bilde av hvordan forholdene er i praksis.
- (18) I henhold til klagers vedtekter § 4 første avsnitt regnes styret som personlige medlemmer med full stemmerett. Ifølge Enhetsregisteret består det nåværende styret av de samme tre personene som etablerte foreningen 11. juni 2019. Det følger av vedtektene § 4 tredje avsnitt at enhver kan bli støttemedlem i foreningen, og at slikt medlemskap er gyldig fra dagen kontingenten blir betalt. Videre fremgår det av § 4 fjerde avsnitt at det finnes ulike former for støttemedlemskap, og det presiseres uttrykkelig at alle støttemedlemskapene er «uten demokratiske rettigheter».
- (19) Etter vedtektene § 5 første avsnitt er alle personlige medlemmer valgbare til tillitsverv i foreningen og har én stemme hver ved årsmøtet. Støttemedlemmer har kun forslagsrett, og ikke stemmerett ved årsmøtet, jf. vedtektene § 5 andre avsnitt. Årsmøtet utgjør foreningens øverste organ, jf. § 9 første avsnitt. Det fremgår av § 9 tredje avsnitt at det er styret som avgjør om årsmøtet skal være åpent for støttemedlemmer, basert på innholdet i sakslisten.
- (20) Lotterinemnda legger til grunn at styret består av tre personer, og at det i utgangspunktet kun er styremedlemmene som har full stemmerett blant annet ved årsmøtet, jf. klagers

vedtekter § 4 og § 5. Øvrige medlemmer registreres som støttemedlemmer uten demokratiske rettigheter, og har kun forslagsrett ved årsmøtet. Støttemedlemmer kan inviteres til eller selv fremsette ønske om deltakelse i styret. Det er kun dersom det sittende styret godkjenner en slik søknad at et støttemedlem kan delta i styret og derved oppnå status som personlig medlem med full stemmerett, jf. vedtektene § 4 og § 5. Det er styret som avgjør om årsmøtet skal være åpent for støttemedlemmene, jf. § 9.

- (21) På bakgrunn av at det kun er styremedlemmene som har full stemmerett, og det er det sittende styret som avgjør om et støttemedlem kan delta i styret, legger Lotterinemnda til grunn at øvrige medlemmer ikke har noen formell innflytelse på organisasjonens ledelse eller virksomhet. Nemnda har etter dette kommet til at foreningen ikke er demokratisk, jf. forskriften § 3 første ledd bokstav a.
- (22) Klager anfører at andre konsertarrangører i Stavanger har mottatt kompensasjon for 2023, uten at det på deres hjemmesider eller ved opprettelsen av medlemskap er informert om at medlemskapet er demokratisk med rett til å stemme og påvirke hvem som skal sitte i styret. Lotterinemnda forstår dette som en anførsel om usaklig forskjellsbehandling.
- (23) Lotterinemnda skal overprøve det påklagde vedtaket. Hvorvidt det kan gis kompensasjon i den enkelte sak, beror på en konkret vurdering av om vilkårene i forskriften er oppfylt. Nemnda har foretatt en konkret vurdering av det påklagde vedtaket, og kommet til at virksomheten ikke er kompensasjonsberettiget. Det forhold at andre organisasjoner, eventuelt uriktig, har fått innvilget merverdiavgiftskompensasjon for virksomhet eller kostnader som faller utenfor ordningen, kan etter nemndas syn ikke innebære at klager innvilges kompensasjon når vilkårene i forskriften ikke er oppfylt. Nemnda kan for øvrig ikke se at klager har vist til noen konkrete saker fra Lotteritilsynet eller Lotterinemnda som taler for at organisasjonen har blitt utsatt for usaklig forskjellsbehandling. Klagers anførsel om usaklig forskjellsbehandling fører derfor ikke frem.
- (24) Lotteritilsynet begrunner også vedtaket med at foreningen er en lukket organisasjonen, og at virksomheten kommer næringsinteresser til gode og gir privatøkonomiske fordeler. Lotterinemnda finner ikke grunn til å ta stilling til disse spørsmålene, da vilkårene for å motta kompensasjon i forskriften § 3 første ledd bokstav a uansett ikke er oppfylt.

Konklusjon

- (25) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur